

Den 17. april 1986 overrækker Admiral Sven Eigil Thiede fortjenstmedalje til Ole Eigil Nielsen. 25 års jubilæum i statens tjeneste, alle år på Vemmetofte Minedepot. Foto: Ole Eigil Niensens billedsamling.

Den Kolde Krig i Sibirien

Der var vagt døgnet rundt og om natten gik vi patruljer med to schäferhunde. En af dem åd harer, katte - og hvad der ellers bevægede sig, når den blev sluppet løs

FAXE LADEPLADS: 'Om natten var vi bevæbnet med M1 Garandrifler og skarp ammunition. Det var et kraftigt våben som kunne vælte et mindre træ og ramme præcist over flere km'.

Ole Eigil Nielsen fra Faxe Ladeplads fortæller engageret om sin første tid som ansat på Vemmetofte Minedepot. 'Der var vagt døgnet rundt og om natten gik vi patruljer med to schäferhunde. En af dem åd harer, katte - og hvad der ellers bevægede sig, når den blev sluppet løs.

Vi gik på de små stier i minedepotet, ikke kun på asfalten - og vi havde maskinpistoler i bokse til brug ved udrykning. Når det var måneskin og blæsevej, kunne det godt se ud som om at der var nogen mellem træerne. Så skete det, at der blev affyret skud mod træerne. I 1970 får vi elektronisk overvågning og hundene bliver returneret til Flyvevåbnet'.

BYGGET I 1957

I 1957 etablerer Forsvaret et minedepot i Vemmetofte Strandskov - ikke langt fra 'Sibirien Huse'. Situationskortet fra 'Søværnets

Bygningsdistrikt', 10. april 1957 viser, at der er store problemer med at overholde 'sikkerhed i forhold til nærmeste beboede huse og permanente arbejdspladser'. I forhold til sikkerhedszonen på kortet ses flere beboede huse, bl.a. 'Høstblomstsanatoriet' som er bosted for 'miljøsvage drenge og piger'.

Vemmetofte Minedepot tages i brug den 15. august 1958 og en del af de 25-30 ansatte er fra Faxe Ladeplads - det er nemlig en fordel at bo tæt på, når der hurtigt skal rykkes ud.

POLSK ORNITOLOGER MED STORE KIKKERTER

Stevnsfort og Vemmetofte Minedepot bliver etableret som en del af Danmarks bidrag til NATO-systemet i 1950'erne. Søminer ligger klar i Vemmetofte Minedepot og havnene i Faxe Ladeplads og Køge er forberedt til, at miner kan lastes i minelæggerskibe med henblik på at blive udlagt i den sydlige del af Øresund og Faxe Bugt.

De fire 150 mm kanoner på Stevnsfort og minefelterne skal

således spærre for en flåde fra Warszawapagten.

Den tidligere admiral for den østtyske 'Volksmarine', Theodor Hoffmann, udtaler i 1993: 'Faren fra de udlagte danske miner udgjorde en hovedfare. Hvis mine-spærringerne blev udlagt planmæssigt, ville en landsætning på de danske øer være yderst kompliceret, måske umulig. Det mest oplagte minebekæmpelsesmiddel ville derfor være at tilintetgøre minelæggerne og minedepoterne'.

I tilfælde af en krig ville Vemmetofte Minedepot blive tilintetgjort som noget af det første - og på Warszawapagten øvelseskort fra 1963 ses tydelige signaturer for anvendelse af kernevåben, bl.a. over Faxe Ladeplads. Det er forklaringen på, at polske ornitologer med store kikkerters - og kamera med lange linser, ofte ledte efter sjældne fugle i Vemmetofte Strandskov.

MINEMAGASIN 100 M FRA SOVEVÆRELSET

Ole Eigil Nielsen, der voksede op i 'Panoptikon' i Faxe Ladeplads, bliver ansat på Vemmetofte Mi-

nepot den 17. april 1961. Ole har været værnepligtig i 18 mdr. i artilleriet og opnår herefter en sikkerhedsgodkendelse - en status der tildeles for at en person kan få adgang til klassificeret områder.

– Vi kunne ikke tale om vores arbejde. Vi kunne kun sige 'jeg er ansat i søværnet' eller 'vi springer miner som fiskerne har fået i nettet'. Det var ret kedeligt til fester', husker Ole. Nu, efter at Vemmetofte Minedepot har været lukket siden år 2000, har Ole og andre ansatte indvilliget i at fortælle om et liv i grænselandet mellem 'fortroligt' og 'hemmeligt'. Og der er også fortællinger fra depotledersens døtre, som bor på Vemmetofte Minedepot i perioden 1963-1973, omsluttet af et 2 km langt hegn, og med et minemagasin 100 m fra soveværelset. Den går ikke i dag.

Sammenstykket med oplysninger fremkommet via aktindsigt i Forsvaret og Faxe Kommune, får vi historien om 'Vemmetofte Minedepot 1958-2000 - Den Kolde Krig i Sibirien'. Og historien fortælles den 10. marts 2022 kl. 14.00 i Erindringsværkstedet, Hylleholt Sognehus, Hovedgaden 15, 4654 Faxe Ladeplads.

1.600 MINER PÅ VEMMETOFTE MINEDEPOT

Den hemmelige del: Modtagelse-, vedligeholdelse- og opbevaring af våben. Personalet bestod typisk af mekanikere med viden om våbensystemer: miner, torpedoer og dydbomber. Arbejdet bestod i modtagelse-, vedligeholdelse- og opbevaring af enhederne under sikre- og hemmelige forhold.

På tidspunkter har der været op til 1.600 miner på Vemmetofte Minedepot, så der var en stringent logistik ang. vedligeholdelse og kontrol. Hver enhed havde et nummer - med yderligere undernumre for kontrol af f.eks. batteri, sprængstof, tryk m.m. Alt blev registreret: hvem der havde udført kontrol eller reparation - og hvornår. Rutinemæssigt blev minerne undersøgt af tilrejsende eksperter fra Søværnets Sprængstoftilsyn.

– Vi kunne være 30 mekanikere på samme tid i armeringsværkstedet og på én dag kunne vi servicere 80 miner. Vi var specialister som havde ansvaret for hver vores del. Når dagen var omme, blev alt værktøj gjort op og hvis der manglede noget, skulle mi-

nerne skilles ad for at finde det der manglede. Det oplevede vi dog aldrig, griner Ole.

Den ikke så hemmelige del: Uskadeliggørelse af sprængstof og våben. En del af depotets personale var uddannet som dykkere. Efter 2. Verdenskrig lå der nemlig 40.000 søminer i danske farvande som efterladenskaber fra de to verdenskrige. Vemmetofte Minedepots personale var involveret i uskadeliggørelse af disse - og hjalp også politiet med destruktion af beslaglagte våben og sprængstoffer.

Vemmetofte Minedepot er i øvrigt kendt for at lægge navn til tre danmarkshistoriske begivenheder. To af disse er dateret til 1990'erne - den tredje til 1943.

DET ER DEN BEDSTE ARBEJDSPLADS JEG HAR HAFT

Flere steder bliver der, helt op i 1990'erne, bygget depoter, forberedt flyvepladser og havne - så allierede styrker kan operere på dansk grund i tilfælde af krig. I september 1998 udtaler Orlogskaptajn G.J. Munksgaard fra Søværnet:

– Ved udgangen af 1999 vil der være 3 hovedminedepoter på Sjælland; Bøstrup, Kongsøre samt Vemmetofte Minedepot. Men han gør regning uden vært, for den 26. maj 1999 kommer Folketinget ham i forkøbet: 'Aftale om Forsvarets ordning 2000-2004' bliver offentliggjort.

Forliget, mellem Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti viser, at 'det er partiernes opfattelse, at den ændrede sikkerhedspolitiske situation muliggør betydelige omstillinger af dansk forsvar. Vægten i dansk forsvar forskydes fra mobilisering til krisestyring og vægt på reaktionsstyrker. Kapaciteten til internationale operationer skal styrkes og større mobilitet prioriteres'.

Aftalen får bl.a. de konsekvenser, at Søværnets militære krigsstyrke fastsættes til ca. 7.300 personer, to minelæggere af FALSTER-klassen udfases - og Stevnsfort og Vemmetofte Minedepot nedlægges.

Vemmetofte Minedepot er rømmet den 1. januar 2000 og materiel er overført til Dråby Minedepot. Det berørte personel, ca. 19 årsværk, tilbydes anden beskæfti-

gelse i forsvaret, omskoles, efteruddannes mv. - eller ophører ved naturlig afgang.

En af de ansatte, som er med til at læse og slukke, udtaler i 2021: 'Jeg havde det skidt med at skulle væk. Det er den bedste arbejdsplads jeg har haft'.

BEVARINGSVÆRDIGT BYGNINGSANLÆG FRA DEN KOLDE KRIG

Østsjællands Museum forhandler i 2013 med Vemmetofte Kloster om mulighederne for en bevaring af Vemmetofte Minedepot som, af Kulturstyrelsen, er udpeget som et bevaringsværdigt bygningsanlæg fra Den Kolde Krig. Museet må konstatere, at en sådan bevaring ikke kan honoreres af skovens ejer. Senere på året fjernes de ca. 2 km hegn, der omkranser området.

I 2014 sender Forsvaret en 'Ansøgning om nedrivningstiladelse'. Her kan man i korrespondance mellem 'Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste' og 'Faxe Kommune' læse, at 'Forsvaret ønsker at nedrive Depot Vemmetofte. Forsvaret har foretaget miljøundersøgelser af jorden og har screenet bygninger for PCB, PAH, asbest og tungmetaller. Skovens ejer ønsker skoven retableret'.

Endvidere, '7 magasiner anvendes fortsat af Det Kongelige Bibliotek. Nedrivningen af disse afventer Det Kongelige Biblioteks rømning. Rømning ventes afsluttet senest i 2015'. Sådan er det ikke lige gået, idet de 7 magasiner står endnu, men depotlederbygning, vagtbygning, eftersynsmandsbolig, armeringsværksted, sprængstofrum, olietank, garager m.fl., er fjernet. Er det nu ved at være sidste chance, hvis man vil opleve Vemmetofte Minedepot?

Og Ole? I 1998 går han på pension fra Forsvaret i en alder af 60 år - efter 37 års tjeneste på Vemmetofte Minedepot. Han arbejder nogle år som smed og bliver i 2005 ansat som pedel på Danhostel Faxe Vandrerhjem. Ole Eigil Nielsen nyder i dag tilværelsen som pensionist, selvfølgelig i - Faxe Ladeplads.

Historie er fremtid.

Af Michael Milo Jørgensen, HISTORIE Faxe Ladeplads

Hvis mure kunne tale. To danmarkshistoriske begivenheder knytter sig til 'Magasin 5'.

Foto: Michael Milo Jørgensen, HISTORIE Faxe Ladeplads

Vemmetofte Minedepots 30 års jubilæum, 1988. Tidligere depotleder Borch (1959-1963) og daværende depotleder Jørgen Urbansen (1985-1990) præsenterer nyt heraldisk mærke, tegnet af Peter Krüger.

Foto: Peter Krügers billedsamling.